

- дальнйше сокращение ставки единого налога позволит оставить в распоряжении организации больше финансовых ресурсов;
- сокращение отчислений на социальные нужды может способствовать увеличению фонда заработной платы, что приведет к повышению материальной заинтересованности работников предприятия и будет направлено на увеличение производительности труда.

Что же касается в общем всех субъектов хозяйствования важнейшими путями упрощения налоговой системы являются следующие:

- 1) сокращение количества налогов (например, налоги, которые имеют практически одинаковую налоговую базу с другими налоговыми платежами, в том числе местный сбор на развитие территорий);
- 2) снижение налоговых ставок (например, налога на прибыль);
- 3) сократить периодичность уплаты налогов (например, ввести ежеквартальную уплату основных налогов – НДС и налога на прибыль – без всяких лимитов по выручке, что позволит сократить на 0,4 % налоговую нагрузку и оставить в распоряжении субъектов хозяйствования 121 млрд. руб. в расчете на год) [3].

Таким образом, подводя итог, хотелось бы отметить, что налоги – это очень важный и весьма тонкий рычаг государственного регулирования, поскольку при их формировании затрагиваются интересы широких масс населения и предпринимательских структур. Поэтому внесение тех или иных изменений требует очень взвешенного подхода и должно сочетаться с комплексом иных мер, направленных на оздоровление экономики.

Список цитированных источников

1. Ведение бизнеса – 2010. Беларусь // Doing Business [Электронный ресурс]. – 2009. – Режим доступа: <http://russian.doingbusiness.org/ExploreEconomies/?economyed=19>. - Дата доступа: 17.07.2010.
2. Белорусская налоговая система: важен не только рейтинг / В.Герасимова // Финансы. Учет. Аудит. – 2010. – № 7. – С.13–16.
3. В будущем налогов станет меньше / В.Геращенко // Налоговый вестник. – 2010. – № 14. – С.5–7.
4. Модернизация налоговых систем: способы и тенденции / В.Почечкина, О.Богутская / Финансы. Учет. Аудит. – 2010. – № 2. – С.35–38.
5. Хорошая новость – налогов меньше. Правда, ставка НДС больше / В.Герасимова // Финансы. Учет. Аудит. – 2010. – № 1. – С.11–12.
6. Боган, С.А. О проблеме унификации налоговой системы Беларуси и России / С.А.Боган // Экон. бюллетень НИЭИ Министерства экономики Республики Беларусь. – 2010. – № 1. – С.71–81.

УДК 336.71

Шафорост А.П.

**Науковий керівник: д.е.н., проф., завідувач кафедри банківської справи Вовчак О.Д.,
Університету банківської справи Інституту магістерської та післядипломної освіти
Національного банку України, м. Київ, Україна**

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ БАНКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В економіці ринкового типу в організаційному аспекті банківська система є сукупністю взаємопов'язаних та взаємодіючих банків, кожний з яких виконує функції, які впливають з його призначення.

Світова фінансова криза спричинила негативний вплив на діяльність вітчизняних банків, що зумовило нову «хвилю» злиття і поглинання в банківській сфері. Вплив кризи на банківський сектор України супроводжується проявом у країні загальносвітових тенденцій концентрації банківського капіталу. А це означає, що питання про реструктуризацію банків набуває значної актуальності.

Загалом під реструктуризацією комерційного банку слід розуміти зміни структури його активів і пасивів, структури внутрішньої організаційної побудови, структури управління тощо, які мають сприяти подоланню фінансової нестабільності банку, відновити його платоспроможність та підвищити рівень ліквідності, а також знизити рівень ризику банківської діяльності [1].

В економічній літературі реструктуризація комерційного банку розглядається ще як сукупність процесів та змін, які відбуваються в банку задля досягнення вищого рівня капіталізації, ліквідності, платоспроможності, конкурентоспроможності, ефективнішого управління банком і в цілому високих фінансових результатів[3].

Реорганізація комерційного банку характеризується зміною організаційно-правової форми банківської установи на основі злиття, приєднання, виділення, поділу або перетворення, наслідком яких є передача, прийняття його майна, коштів, прав і обов'язків правонаступниками.

У зв'язку з цим реорганізацію та реструктуризацію окремих комерційних банків необхідно розглядати як стратегічний напрям регулювання фінансового стану банківської системи загалом, забезпечення високого рівня її капіталізації, стабільної роботи платіжної системи, захисту інтересів кредиторів і вкладників.

Основними методологічними принципами реорганізації та реструктуризації комерційних банків повинні бути: пріоритетність інтересів суспільства і держави перед інтересами окремого банку; застосування реорга-

нізації як методу оздоровлення проблемних банків; підвищення стійкості та ефективності діяльності банків; забезпечення стабільної роботи платіжної системи та стабільності національної грошової одиниці.

Для конкретного стану банківської системи і кожного комерційного банку на основі загальних принципів і підходів необхідно розробляти свій механізм, форми і методи реструктуризації чи реорганізації, визначаючи міру втручання в нього Національного банку України, як головного органу банківського нагляду і контролю.

Реструктуризація банків тісно пов'язана з поглибленням суспільного розподілу праці й може здійснюватися з метою спеціалізації або універсалізації банків. Універсальні банки більш мобільні та мають можливості вести прибуткову діяльність в умовах нестабільної економіки. За рахунок спеціалізації досягається отримання прибутку в умовах зростання конкуренції та наявності резервів у банківській діяльності.

Найбільш прийнятними шляхами підвищення рівня концентрації банківського капіталу в ході реорганізації комерційних банків можуть бути:

- 1) злиття банків з високоякісними активами,
- 2) приєднання малоприбуткових банків, які мають вигідне територіальне розташування, до фінансово стабільних банків,
- 3) створення вказаних форм банківських об'єднань. Злиття або приєднання навіть невеликих банків з якісними активами дає змогу значно збільшити розмір спільних активів і депозитів, що підвищує ринкову вартість акцій новоствореного банку чи банківського об'єднання [1].

Процеси злиття та поглинання банків, як інструмент реструктуризації у банківському секторі, набули значного поширення в багатьох країнах упродовж останніх десятиліть. До основних чинників, що визначають їх необхідність і доцільність, відносять: підвищення рівня капіталізації банків, зниження рівня витрат і собівартості банківських послуг, вихід на нові ринки; збільшення частки банку на ринку кредитів, депозитів та інших видів банківських послуг. Причому, така вимушена активізація зазначених процесів спрямована насамперед на порятунок банків, які опинилися у фінансовій скруті.

Сьогодні в Україні спостерігається процес незначної концентрації банківського капіталу шляхом поглинання нестабільних невеликих банків великими або виділення збиткових філій із нестабільних банків та приєднання до інших банків. Однак, реальною концентрацією капіталу такий процес назвати не можна, оскільки це призводить до "вимивання" регіональних банків [4].

Досліджено, що стратегія реструктуризації банків у стані фінансової скрути передбачає створення правових і економічних умов для ефективного функціонування спеціалізованих банків і фінансово-кредитних установ як інститутів, що здійснюють свою діяльність винятково у цих сферах, а також відповідних банківських об'єднань, корпорацій та холдингових груп.

Важливим напрямком оздоровлення банківського сектора національної економіки сьогодні є нарощування активів, тобто їх капіталізація. Ця операція збільшить також привабливість вітчизняних банківських установ на міжнародному банківському ринку та дасть змогу залучити необхідні кошти за допомогою реструктуризаційних процесів.

Залежно від характеру прийняття рішень щодо реорганізації вона може бути:

- добровільною, тобто здійснюватися за рішенням його засновників (учасників, вищого органу товариства);
- примусовою, у разі прийняття відповідних постанов судом (господарським судом) або уповноваженими на це державними органами.

Відповідно до чинного законодавства України здійснення будь-якої форми реорганізації підприємства віднесено до компетенції власника (уповноваженого ним органу), засновників суб'єкта господарювання або його правонаступників, а у випадках, передбачених Господарським кодексом України - за рішенням суду. У разі прийняття рішень про реорганізацію підприємства державними чи іншими органами, які не є власниками майна або не мають від них відповідних повноважень, вони за позовами самих підприємств або одного чи кількох їх засновників визнаються недійсними [4].

На даний час окремі форми реструктуризації використовує ВАТ КБ «Надра Банк», який планує здійснити рекапіталізацію за рахунок бюджетних коштів. За опублікованими даними очікується виділення по 5 млрд. гривень з боку уряду і приватного інвестора. Водночас умовою рекапіталізації є повна реструктуризація зовнішніх зобов'язань банку. ВАТ КБ «Надра Банк» досяг домовленості про реструктуризацію субординованого боргу на суму 50 млн. доларів, який був наданий банку в 2007 році під 9,375% із погашенням в 2017 році. Договір про реструктуризацію боргу в розмірі 50 млн. доларів був підписаний 29 липня 2010 року з інвестором, який володіє 100% цього боргу. Відповідно до підписаних умов реструктуризації, передбачається списання 100% субординованого боргу. Фахівці вважають, що це буде завершальним кроком до реструктуризації зовнішньої заборгованості Надра Банку в повному обсязі [5].

Таким чином, реструктуризаційні процеси в банківництві – це неминуче явище, яке має пережити банківська система України, спираючись на правове його забезпечення. Необхідним напрямком є нарощування активів, тобто їх капіталізація, що збільшить привабливість вітчизняних банківських установ на міжнародному банківському ринку та дасть можливість досягти якісно нового рівня за допомогою реструктуризаційних процесів. Важливу роль в цьому процесі відіграє консолідація банківського капіталу шляхом реорганізації – злиття, приєднання, створення банківських об'єднань або поглинання одних банків іншими.

Список використаних джерел

1. Міщенко, В.І. Реорганізація та реструктуризація комерційних банків: навч. посіб. / В.І. Міщенко, А.В. Шавалов, В.В. Салтинський, І.М. Вядрова. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 216 с.
2. Васильченко, З.М. Комерційні банки: реструктуризація та реорганізація: монографія. – К.: Кондор, 2004. – 528 с.
3. Реструктурирование кредитных организаций в зарубежных странах: учебник / Под ред. А.Г. Грязновой, М.А.Федотовой, В.М.Новикова. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 416 с.: ил.
4. <http://library.if.ua/book/6/725.html>
5. <http://www.epravda.com.ua/news/2010/08/2/243573/>

УДК 336

Скидан О.В.

Научный руководитель: к.э.н., доцент Якубова И.П.

УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации», г. Гомель, РБ

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К УПРАВЛЕНИЮ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ

По мере развития в Республике Беларусь рыночной экономики, в которой субъекты хозяйствования сами несут ответственность за поддержание своей платежеспособности, исследование условий её формирования приобретает особую значимость. В настоящее время экономическое содержание понятие «платежеспособность» в большинстве своем рассматривается в контексте показателей ликвидности, носящих дискретный характер, и оторвано от категории «денежные потоки». Между тем осуществление всех видов финансовых и хозяйственных операций организации сопровождается движением денежных средств – их поступлением или расходом. Этот непрерывный процесс определяется понятием «денежный поток». Денежные потоки организации во всех формах и видах, а соответственно и совокупный денежный поток, являются важнейшим самостоятельным объектом финансового менеджмента. Это определяется той ролью, которую управление денежными потоками играет в развитии организации и формировании конечных результатов ее финансовой деятельности.

Эффективное управление денежными потоками:

- обеспечивает финансовое равновесие организации в процессе ее развития. Темпы этого развития, финансовая устойчивость и платежеспособность в значительной мере определяются тем, насколько разные виды потоков денежных средств синхронизированы по объемам и во времени. Высокий уровень такой синхронизации обеспечивает существенное ускорение реализации стратегических целей развития организации;

- позволяет сократить потребность организации в заёмном капитале. Активно управляя денежными потоками, можно обеспечить более рациональное и экономное использование собственных финансовых ресурсов, снизить зависимость организации от привлекаемых кредитов;

- обеспечивает снижение риска неплатежеспособности.

Таким образом, эффективное управление денежными потоками — важный финансовый рычаг обеспечения ускорения оборота капитала организации, способствующий сокращению продолжительности производственного и финансового циклов и снижению потребности в капитале, обслуживающей хозяйственную деятельность организации. Ускоряя за счёт эффективного управления денежными потоками оборот капитала, организация обеспечивает рост суммы генерируемой во времени прибыли.

Основной целью управления денежными потоками является обеспечение финансового равновесия организации в процессе ее деятельности и развития путём балансирования объемов поступления и расходования денежных средств, а также их синхронизации во времени. Базой для этого является обеспечение полного и достоверного учёта денежных потоков организации и формирование нужной отчётности с целью обеспечения финансовых менеджеров необходимой информацией для проведения всестороннего анализа, планирования и контроля денежных потоков.

Данные бухгалтерского баланса и отчёта о прибылях и убытках не отражают напрямую действительного движения денежных средств в анализируемом периоде. Для решения данной задачи строится отчёт о движении денежных средств. В Республике Беларусь данный отчёт включен в состав бухгалтерской отчётности в 1996 году.

В соответствии с международным стандартом финансовой отчетности 7 (МСФО 7) и сложившейся практикой для подготовки отчётности о движении денежных средств используются два основных метода – косвенный и прямой, которые различаются полнотой представления данных о денежных потоках организации, исходной информацией и результатами.

Прямой метод заключается в последовательном расчёте поступлений и выплат денежных средств за отчетный период. По существу, это корректировка каждой статьи отчёта о прибылях и убытках, превращающая метод начислений в кассовый метод. Косвенный метод предполагает корректировку чистой прибыли на величину изменений, не учтённых в ней. В результате пользователю предоставляется информация только о чистом притоке (оттоке) денежных средств в разрезе указанных видов деятельности. Существует уравнение, которое помогает понять, как взаимосвязаны величины денежных средств и другие статьи отчётности [3, с. 63]: